

کورش ہخامنشی

بنیان گذار ایران پہنور

(نشر محمد)

فرشاد مهر، ناهید، ۱۳۴۷ -
کوروش هخامنشی بنیان گذار ایران پهناور / نویسنده ناهید
فرشاد مهر. -- تهران: محمد، ۱۳۸۵.
۳۹۲ ص.

ISBN 964-336-069-5

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. کوروش هخامنشی، شاه ایران، - ۵۲۹ ق.م. ۲. ایران -- تاریخ
-- هخامنشیان، ۵۵۸ - ۵۲۹ ق.م. الف. عنوان.
DSR ۲۳۶ / ۳۶۷۹ ۹۵۵ / ۰۱۵

۴۰۶۵۸-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

نشر محمد (ص)

عنوان: کوروش بنیان گذار ایران پهناور

مؤلف: ناهید فرشاد مهر

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۸۵ - چاپ: تابش - لیتوگرافی: طراوت

۳۹۴ صفحه - قطع: وزیری - تیراژ: ۴۱۰۰

قیمت: ۴۲۰۰ تومان

دفتر مرکزی: هفت تیر (شمال غربی میدان)، خیابان غفاری، پلاک ۷۳، طبقه سوم

دورنگار: ۸۸۸۱۱۳۸۱

تلفن: ۸۸۳۰۹۷۵۷

دفتر فروش: خیابان ناصر خسرو، کوچه حاج نایب، پلاک ۲۰

دورنگار: ۳۳۹۳۳۸۴۹

تلفن: ۳۳۱۱۹۹۲۹

شابک: ۹۶۴-۳۳۶-۰۶۹-۵

SITE: WWW.MOHAMMAD BOOK.COM
E-MAIL: INFO@MOHAMMAD BOOK.COM
MOHAMMAD PUBLICATIONS
SALES DEPARTMENT
TEL: +(9821)311 9929 FAX: +(9821)393 3849
HEAD OFFICE
TEL: +(9821)830 9757 FAX: +(9821) 881 1381

فهرست مطالب

۷	سخن ناشر
۹	پیشگفتار
	فصل اول
۱۳	کورشنامة گزنفون
	فصل دوم
۷۹	تاریخ هرودوت
	فصل سوم
۱۰۹	کوروش و آستیاک
	فصل چهارم
۱۴۱	نبرد سارد
	فصل پنجم
۱۶۳	فتح بابل
	فصل ششم
۲۱۷	کوروش و یهود
	فصل هفتم
۲۴۳	ذوالقرنین
	فصل هشتم
۲۹۳	پاسارگاد
	فصل نهم
۳۲۹	ویژگیهای ممتاز
	فصل دهم
۳۵۹	هخامنشیان
۳۹۴	فهرست منابع

به نام یزدان پاک

سخن ناشر

کتاب حاضر حاصل مطالعه و بررسی و تحقیق بیش از هفتاد اثر تاریخی و روایی در مورد زندگی و دوران کوروش هخامنشی پادشاه ایران زمین می باشد که به پشتوانه ای قوی در مطالعه تاریخ و ادبیات ایران زمین نیز همراه آن بوده و سعی گردیده که از گزافه گویی پرهیز شود چون زندگی پر فراز و نشیب کوروش کبیر آنچنان پر ماجرا و حیرت انگیز است، که نیازی به افسانه پردازی و داستان سرایی ندارد و همه زندگی این مرد جاویدان، عبرت و درس بزرگی برای ملت بزرگ و عزیز ایران می باشد و جهان به چنین اسطوره ای مباهات می نماید.

کوروش هخامنشی در سی سالگی به پادشاهی رسید و سی و یک سال پادشاه ایران زمین بود. نام جدش هخامنش و متولد انزان، اطراف اهواز بود و جد مادرش در هکمتانه (همدان) پادشاه مادها بوده است.

هرچند تاریخ تمدن ایران به هفت تا ده هزار سال می رسد ولی کوروش بنیان گذار ایران پهناور می باشد

کوروش را ایرانیان پدر، یونانیان آقا و قانون گذار، یهودیان نجات بخش و یا مسیح می نامند.

کزنفون مؤرخ بزرگ یونان در مورد کوروش هخامنشی نگاشته که او پادشاهی هوشیار بخشنده و مهربان با نبوغی بی نظیر دارای حکمت و عدالت و رأفت که میکوشید کشورش را به بالاترین درجه عظمت برساند. او خدمت به بشریت را شعار خود قرار داده بود و رفتار نیکو، عدالت گستری، حمایت از مظلومین، فروتنی، خشوع و صبوری از صفات برجسته او بود. تواضع و نرم دلی، او را از کبر و غرور دور می داشت و فروتن می نمود.

ایران سرزمین جاویدان، کشوری چهار فصل، میهن خدا جویان عاشق و ملتی فهیم و آگاه که در طول تاریخ پر فراز و نشیب خود همیشه گزینش های برتر را پذیرفته و با تمام نیرو از آن حمایت کرده و از دسیسه هایی که دشمنانش برای جدایی از فرهنگ و تمدن باستانیشان و فرهنگ دینی و اسلامیشان کشیده و آنها را جدا از هم میدانند آگاهند و با تمام نیرو از تمدن دیرینه و دین خود دفاع میکنند. و ایران را به والاترین درجه علمی و اجتماعی و سیاسی جهان ارتقاء میدهند و کمک همه محرومان و مظلومان جهان خواهند بود همچون گذشته خود.

و اما نشر محمد برای آشنایی بیشتر با تاریخ باستان ایران اقدام به نشر کتابی بنام کورش هخامنشی بنیان گذار ایران پهناور نمود.

برای تألیف و گردآوری این کتاب از سرکار خانم ناهید فرشادمهر که با تاریخ ایران و ادبیات این سرزمین باستانی آشنایی دارند، درخواست همکاری نمود و ایشان با نهایت دقت و کوشش و دوری از افسانه پردازی، این مهم را به انجام رساندند و همکاران و مدیران نشر محمد، آقایان علیرضا، حمیدرضا و سعید عالمگیر تهرانی، در به وجود آمدن این کتاب تاریخی نهایت همکاری را مبذول داشتند.

درود بر عاشقان الهی

محمد عالمگیر تهرانی بهمن ۸۴

پیشگفتار

بی‌گمان تاریخ هر کشوری، در متن دیرینگی خود، قهرمانان بی‌شماری پرورده که در گستره زمان، یاد و نامشان موجب سرفرازی است. فرمانروایان، دانشمندان، شعرا و نویسندگان، مبارزان و مدافعان پرآوازه‌ای که شاید در زمان حیات خود، چندان آثار خدمات ارزشمندشان مشهود نبوده اما صیقل ایام، گرد و غبار گمنامی را از آیینۀ پاک وجودشان سترده و نام نیکشان را پرفروغتر ساخته است.

در سرزمین کهن ما «ایران» که دیرزمانی، امپراتوری قدرتمندی در جهان محسوب می‌شد و سایه قدرتش بر بسیاری از ممالک افکنده شده بود نیز از این دست مردان نامی کم نداریم.

تاراجها و تاخت و تازهای نامردمانی که هرگز خواستار سربلندی نام ایران نبودند، نتوانست نام این بزرگ مردان را به غرقاب فراموشی بسپارد و موجب از یاد رفتنشان شود. دست روزگار نیز ناتوان از گمنام کردنشان است و هرگز نخواهد توانست خاطره این جاودانگان را از لوح دل‌مان پاک کند.

تاریخ کشور ما، تاریخ دلاوری زنان و مردان پرآهت و پاکانی است که روز به روز چهره در خاک خفته‌شان، برای ما بیشتر متجلی می‌شود و زیبایی روح والایشان بیشتر ما را مسحور نامشان می‌کند.

ایران، سرزمین پارسها که از ۲۵۰۰ سال پیش خود را به عنوان کشوری قدرتمند و مقتدر به امپراتوریهای عظیم دنیای آن زمان شناساند، جز با تکیه بر نامهای بزرگی چون کورش و داریوش نمی‌توانست قد برافرازد و بزرگی و مجد خود را به رخ بکشد. نامهای بزرگی که ریشه‌های پادشاهی هخامنشیان را چنان در خاک دنیای آن زمان گستراند که بی‌هیچ شک و شبهه‌ای تا جهان برپاست، نامشان برجاست.

کورش، کورش کبیر، بزرگمردی بی‌همتا، بی‌شک یکی از برجسته‌ترین مردان تاریخ است که سرزمین مولدش، تا در جهان نامی دارد، به وجود او می‌بالد و فراموشش نخواهد کرد.

اگرچه تنها نزدیک به دو قرن است که نام مبارکش را شنیده‌ایم اما می‌دانیم که قرن‌هاست نام او زینت‌بخش کتب دینی، تاریخی و ادبی جهان است. مورخان، ادبا، شاعران، انبیاء الهی

و حتی پیامبر گرامی ما مسلمین، نام او را به نیکی و بزرگی یاد کرده‌اند.

کوروش، ایرانی اصیلی که ویژگیهای نیک نژاد خود را با آرمانهای انسانی خویش درآمیخت، در تمام عمر پربار و سرشار از برکت خود، نه به خویش که به سرزمین خویش اندیشید و برای سربلندی میهن پاکش، از هیچ تلاشی فروگذار نکرد و در پایان نیز در راه میهن جان سپرد.

ما در این مقدمه، قصد پرداختن به شخصیت کوروش را نداریم چرا که متن کتاب، خود سرشار از خصال نیک اوست. در اینجا ذکر نکاتی لازم است تا خواننده فهم با چگونگی تفکیک مطالب آشنا شود. ابتدا ذکر این نکته ضروری است که تمامی مطالب به استناد کتب ارزشمندی که درباره کوروش، تألیف شده، تدوین گشته است و دو اثر ارزشمند یعنی «کوروشنامه کزنفون» و «تاریخ هروودوت» آغازگر این تدوین است چرا که قدیمی‌ترین اسناد در مورد کوروش محسوب می‌شوند.

کزنفون و هروودوت، دو مورخ نامی یونانی، گرچه از نظر زمانی با فاصله کمی از هم می‌زیستند اما دو دیدگاه کاملاً متفاوت و با تشابهاتی اندک، درباره کوروش دارند. از آنجا که این دو کتاب، ارزش تاریخی بسیاری دارند، در ابتدا، خلاصه شده‌ای از این هر دو را می‌خوانید تا با هر دو نظرگاه آشنا شوید.

فتح سارد و فتح بابل توسط کوروش، علاوه بر دو کتاب بالا، در منابع مستند و معتبرتری نیز به تفصیل شرح داده شده است از جمله تورات، عهد عتیق، سالنامه نبونید و... که ما در اینجا در دو فصل جداگانه، به هر یک از این دو پرداخته‌ایم. فتوحات کوروش، ایران (پارس) آن زمان را گستراند و سرزمینهای بسیاری را ضمیمه ایران کرد.

مهمترین و ارزشمندترین کارهایی که کوروش از خود برجای گذاشت طی این دو فتح مهم انجام شده است، از جمله آزادی اسرای یهودی از بابل. آنچه که از کوروش در اسفار یهود به چشم می‌خورد بیانگر نوع نگرش کوروش و تلاشهایش برای آزادی ادیان و رهایی از یوغ ستم جبارانی است که با زور سرنیزه و تهدید، سایر ملتها را زیر سلطه ستم خود گرفته بودند.

موضوع «ذوالقرنین» نیز که بازتابی از شخصیت ارزشمند کوروش است، در فصلی جداگانه پرداخته شده است و البته نظرات اندیشمندانی که اسکندر را ذوالقرنین دانسته‌اند نیز در این مقال گنجانده شده است. خواننده خود پس از خواندن مستندات کتاب درباره

کوروش و ذوالقرنین، می‌تواند با تکیه بر عقل سلیم خود، جانب حق و راستی را گرفته و حقیقت شخصیت راستین ذوالقرنین را دریابد.

«پاسارگاد» شهر کوروش و پایتخت او، بی‌شک شکوه خود را به عنوان شهری باستانی و متمدن تا قرنهای متمادی حفظ خواهد کرد. اگرچه از این شهر و کاخهای تاریخی‌اش، آثار کمی بازمانده اما تأثیر شگرف آن غیرقابل انکار است.

در بخش توصیف پاسارگاد، ریزه‌کاری بیشتری به خرج داده‌ایم تا هم ابتکارات کوروش به خوبی بیان شود و هم ارزش آن به عنوان یادگار کوروش فراموش نشود.

خصائل و ویژگیهای ممتاز اخلاق کوروش - نه به عنوان یک فاتح، سیاستمدار، پادشاه و... بلکه به عنوان یک انسان وارسته، خود نیاز به تدوین کتابی دیگر دارد که از توان ما خارج است. ما در این فصل تنها به بیان شمه‌ای از شخصیت والا و دوراندیش کوروش پرداخته‌ایم. اما آنچه مربوط به «هخامنشیان» می‌شود، بیشتر جهت آشنایی با بازماندگان اوست؛ آنچه که او پایه‌گذارد و ادامه یافت. شاید جانشینان کوروش، تلاش داشتند که راه او را به بهترین نحو ادامه دهند اما زمانه است و حوادث و آدمی است و...

از آنجا که زندگی این سردار دلاور بیشتر برای ما حائز اهمیت است، به «مرگ» او چندان نپرداخته‌ایم زیرا به قول سعدی معتقدیم: «مرد نگو نام نمیرد هرگز» مرگ جسمانی او، هرگز موجب نشد تا نام نیکش هم همراه او دفن شود. مرگ کوروش، حیات دوباره ایران را نوید داد هر چند، ایران پهناوری که او آرزو داشت، ایران کنونی نیست و پادشاهان طماع و راحت‌طلب و زردوست پس از او، بیشتر ویرانش کردند تا آباد، اما نام ایران همچنان پرآوازه است و مهد دلاورمردان رشیدی است که هنوز در راهش جان می‌سپارند و از حیات خویش می‌گذرند، کوروش حتماً به خود می‌بالد که بنیانگذار کشوری شد که فرزندان پاک آن، به نام نامی او مفتخرند.

ما نمی‌گوییم «کوروش، آسوده بخواب که ما بیداریم» ما می‌گوییم «کوروش، تا جاودان زنده‌ای، ما بیداریم چون تو بیدارمان کردی. روح پاکت غریق رحمت الهی باد و نام مبارکت تا همیشه، پاینده».

ناهید فرشاد مهر

۱/ بهمن/ ۱۳۸۴